

**Положення Угоди про Асоціацію України та ЄС,
які стосуються питань сприяння розвитку МСБ**

Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею (розділ IV):

- пошук шляхів подолання існуючих бар'єрів у торгівлі (ст. 55 «Технічне співробітництво»).

В частині митних питань та сприяння торгівлі (глава 5):

- положення і процедури торговельного та митного законодавства мають бути прозорими, передбачуваними і недискримінаційними та забезпечать в т.ч. скорочення витрат і збільшення передбачуваності для суб'єктів господарювання, зокрема, для малих та середніх підприємств (ч. 1 ст. 76 «Законодавство та процедури»);

- митні процедури мають бути ефективними, швидкими і недискримінаційними та гарантуватимуть право оскарження дій, правил та рішень митних та інших органів щодо товарів, пред'явлених на митниці, а також легкоступність таких процедур оскарження в т. ч. для малих та середніх підприємства (ч. 2 ст. 76 «Законодавство та процедури»).

В частині заснування підприємницької діяльності, торгівлі послугами та електронної торгівлі (глава 6):

- поступова взаємна лібералізації умов заснування підприємницької діяльності і торгівлі послугами, а також співробітництва в галузі електронної торгівлі (ч. 1 ст. 85 «Цілі, сфера та межі застосування»).

У сфері забезпечення конкуренції (глава 10):

- вважати несумісними із Угодою про Асоціацію зазначені нижче практики та операції (ст. 254 «Принципи»):

а) угоди, узгоджені дії суб'єктів господарювання та рішення об'єднань суб'єктів господарювання, метою або наслідками яких є перешкоджання, обмеження, спотворення чи суттєве послаблення конкуренції;

б) зловживання одним або декількома суб'єктами господарювання домінуючим становищем;

в) концентрація суб'єктів господарювання, що має наслідком монополізацію чи значне обмеження конкуренції на ринку;

- забезпечувати застосування законодавства про конкуренцію, яке ефективно протидіє діям та операціям, зазначеним у статті 254 (а) (б) та (в), та не запроваджувати і не зберігати чинність будь-якого заходу щодо державних підприємств та підприємств, яким надані спеціальні або виключні права¹, якщо такі заходи суперечать принципам, які містяться у статті 254 «Принципи» і належать до практик і операцій, які вважаються несумісними (ст. 257 «Державні підприємства та підприємства, яким надані спеціальні або виключні права»);

- застосовувати своє законодавство про конкуренцію у прозорий, своєчасний та недискримінаційний спосіб, поважаючи принципи процесуальної справедливості та права на захист (ст. 255 «Імплементация»).

У сфері наближення законодавства та практики застосування конкурентного законодавства (ст. 256) протягом трьох років після набрання чинності Угоди про Асоціацію імплементувати:

- статтю 30 Регламент Ради (ЄС) № 1/2003 від 16 грудня 2002 року про імплементацию правил конкуренції, викладених у статтях 81 та 82 Договору;

- статті 1 та 5 (1) - (2) та статтю 20 Регламенту Ради (ЄС) №139/2004 від 20 січня 2004 року про контроль за концентрацією між підприємствами (Регламент ЄС про злиття);

¹ Згідно законодавства ЄС до таких спеціалізованих підприємств, яким надані спеціальні або виключні права, належать підприємства-монополісти відповідного ринку послуг, і послуги на цьому ринку не купуються на ринкових засадах, а нав'язуються – тобто це суб'єкти природних монополій.

- статті 1, 2, 3, 4, 6, 7 та 8 Регламенту Комісії (ЄС) №330/2010 від 20 квітня 2010 року про застосування статті 101(3) Договору про функціонування Європейського Союзу до категорій вертикальних угод та узгоджених дій;
- статті 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 та 8 Регламент Комісії (ЄС) №772/2004 від 27 квітня 2004 року про застосування статті 81 (3) Договору до категорій угод з передачі технологій.

У сфері промисловості та підприємництва (глава 10 «Політика у сфері промисловості та підприємництва»):

- зобов'язання покращувати умови для підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання з особливою увагою до МСП. Поглиблене співробітництво повинно ґрунтуватися на політиці ЄС щодо розвитку малого і середнього підприємництва та промисловості з урахуванням визнаних на міжнародному рівні принципів та практики в цих сферах² (ст. 378);

- запроваджувати стратегії розвитку МСП, що ґрунтуються на принципах Європейської хартії малих підприємств³, і з особливою увагою до мікропідприємств та підприємств ремісницького типу, які є надзвичайно важливим елементом економіки України і ЄС⁴, а також проводити моніторинг процесу імплементації ЄХМП шляхом щорічного звітування та діалогу (ст. 379), зокрема, забезпечити:

1) спрощення та раціоналізації нормативно-правових актів та практики з окремим наголосом на обміні провідним досвідом з питань нормативно-правових методів, зокрема принципів ЄС;

2) сприяння розвитку інноваційної політики шляхом обміну інформацією та передовим досвідом щодо комерціалізації науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт (зокрема, механізми підтримки заснування підприємницької діяльності, пов'язаної з використанням технологій), кластерний розвиток та доступ до фінансових ресурсів;

3) підтримку життя заходів щодо стимулювання експорту в Україні;

4) модернізацію та реструктуризацію окремих галузей промисловості України.

У сфері сільського господарства та розвитку сільських територій (глава 17):

- співробітничати з метою сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій, зокрема, шляхом поступового зближення політик та законодавства (ст. 403);

- заохочувати сучасне та стале сільськогосподарське виробництво, з урахуванням необхідності захисту навколишнього середовища і тварин, поширювати застосування методів органічного виробництва й використання біотехнологій;

- покращувати конкурентоспроможність сільськогосподарської галузі та ефективності і прозорості ринків, а також умов для інвестування;

- сприяти інноваціям шляхом проведення досліджень та просування системи дорадництва до сільськогосподарських виробників (ст. 404).

² Зокрема, принципів Акту про малий бізнес для Європи: (1) створити середовище, в якому підприємці та сімейні підприємства зможуть процвітати, і в якому підприємницька діяльність заохочується та винагороджується; (2) забезпечити можливість чесним підприємцям, які збанкрутіли, швидко отримати другий шанс; (3) розробити правила відповідно до принципу "Спочатку думай про мале"; (4) забезпечити реагування державних адміністративних органів на потреби МСБ; (5) адаптувати інструменти державної політики до потреб МСБ: сприяти участі МСБ у державних закупівлях та кращому використанню можливостей, що надає державна підтримка для підприємств МСБ; (6) полегшити доступ МСБ до фінансування та створити правове та бізнес-середовище, що є сприятливим для своєчасних сплат під час комерційних трансакцій; (7) допомагати МСБ краще користуватися можливостями, які пропонує Єдиний ринок; (8) сприяти підвищенню кваліфікації МСБ та розповсюдженню всіх форм інновацій.

³ Європейська хартія малих підприємств (http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_860/print1509558525027984)

⁴ (ЄХМП) визначає такі основні засади державної політики у сфер розвитку підприємництва: розглядати малі підприємства як одна з основних рушійних сил інновацій та зайнятості (1); зміцнювати дух інновації та підприємництва (2); створювати регуляторну, фіскальну та адміністративну структуру, що сприятиме підприємницькій діяльності й поліпшенню статусу підприємців (3); забезпечувати доступ до ринків на основі найменш обтяжливих вимог, які відповідають основним цілям державної політики (4); сприяти доступі до найліпших наукових досліджень і технологій (5); поліпшити доступ до фінансового забезпечення протягом усього життєвого циклу підприємства (6); сприяти висококласній підтримці малого бізнесу (7).